

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

М А Т Е Р І А Л И

**XIII Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

**XIII Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 24-25 квітня 2025 року)

Одеса -2025

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XIII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 24-25 квітня 2025 р.) 63 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Маді Галина Іванівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри і соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету

Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 26 червня 2025 р.

«Освіта та соціалізація особистості»

24-25 квітня 2025 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Руславович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Пегінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Муся Анастасія – здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ОПП «Початкове навчання» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Науковий керівник – **Петінова Оксана Борисівна**, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

ЗАКОНИ ЛОГІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ СУСПІЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ

У сучасній філософії та соціальних науках закони логіки відіграють ключову роль у глибокому аналізі та розумінні складних суспільних процесів. Їх використання дозволяє систематизувати мислення, уникнути помилок у судженні та формувати обґрунтовані висновки щодо функціонування соціальних явищ. Суспільство – це складна система взаємодії людей, інституцій, цінностей та ідей. Філософія, як наука про загальні принципи буття і мислення, традиційно займається аналізом суспільних процесів, розкриваючи їх глибинні структури, закономірності та суперечності. У цьому контексті особливе значення мають закони логіки, які виступають не лише як інструменти формального мислення, а й як важливі засоби філософського аналізу реальності.

Закони логіки – це фундаментальні правила правильного мислення, що забезпечують внутрішню узгодженість суджень, аргументів і висновків. Їх застосування дозволяє уникнути протиріч, маніпуляцій, логічних помилок у тлумаченні соціальних явищ, а також глибше проникати в суть суспільних трансформацій, ідеологій, політичних рішень тощо. Закони логіки формують основу раціонального мислення і використовуються в аналізі найрізноманітніших суспільних явищ.

Закон тотожності є базовим принципом класичної логіки і формулюється як: « $A \in A$ ». Він означає, що кожен об'єкт або поняття є тотожним самому собі, тобто не може водночас бути чимось іншим (Арістотель) [1]. Цей закон забезпечує чіткість і однозначність визначень, що є необхідними для логічного аналізу та побудови коректних суджень. У філософському аналізі суспільних процесів закон тотожності допомагає уникнути невизначеності та розмивання понять, що часто зустрічається в політичній риториці. Наприклад, поняття «демократія» часто використовується без конкретного та послідовного визначення, що веде до плутанини та маніпуляцій. Прикладом порушення закону тотожності є ситуація, коли політики під лозунгом «демократія» вкладають різне, суперечливе змістове навантаження. Таке розмиття ідеї ускладнює критичний аналіз політичних програм та дій, створює умови для маніпуляцій свідомістю виборців.

Закон суперечності формулюється так: «А не може бути одночасно В і не-В». Це означає, що твердження і його заперечення не можуть бути одночасно істинними. Цей закон є критично важливим для виявлення

неконсистентності у аргументації та соціальних концепціях (Арістотель) [1]. У сфері політики та суспільних наук цей закон застосовується для моніторингу і виявлення суперечностей у програмах, обіцянках та політичній риторичі. Він допомагає розпізнавати логічні помилки, що знижують довіру до політичних суб'єктів і спричиняють соціальну напругу. Прикладом є ситуація, коли політичні партії одночасно обіцяють знизити податки та збільшити соціальні виплати, що при відсутності джерел фінансування є логічно суперечливим і не виконується на практиці. Така суперечність виявляється завдяки застосуванню закону суперечності.

Закон виключеного третього стверджує, що для будь-якого твердження А існує лише два можливих варіанти: воно є або істинним (В), або хибним (не-В), інакше третього не дано. Цей закон виключає можливість «третього варіанту» у формальній логіці (Арістотель). У правовій системі, зокрема в судах, цей закон лежить в основі прийняття рішень – особа визнається або винною, або невинною у скоєнні злочину, без проміжних станів. Стаття 62 Конституції України відображає цю логічну категоричність у системі кримінального права. Такий підхід підвищує ефективність правосуддя, адже виключає неоднозначність у кваліфікації діянь та запобігає юридичній плутанині. Проте у суспільстві та політиці часто виникають «сіро-зони», які формально не вписуються в цю схему, що є предметом дискусій і логічного аналізу [1].

Закон достатньої підстави — це ще один фундаментальний принцип логіки й філософії, який доповнює класичні закони (тотожності, непротиріччя, виключеного третього) Кожне істинне твердження повинне мати достатню підставу, яка пояснює його істинність. Або інакше: Ніщо не відбувається без причини чи підстави (Лейбніц). Жодне судове рішення не може бути винесене без достатніх підстав (доказів). Принцип презумпції невинуватості прямо пов'язаний з цим законом: не можна вважати людину винною без обґрунтування. Твердження "ця реформа покращить добробут" вимагає підстав: статистики, порівнянь, прогнозів.

Дедукція – це метод логічного мислення, який рухається від загальних засад до конкретних висновків. У філософському та соціологічному аналізі дедуктивні моделі допомагають систематично розуміти складні соціальні ієрархії та взаємодії. Побудова дедуктивних моделей дозволяє формувати послідовні твердження про соціальні явища, зокрема аналізувати структуру влади, ролі суб'єктів у суспільстві, а також взаємозв'язки між різними соціальними групами. Завдяки цьому можна виявити причинно-наслідкові зв'язки, що визначають функціонування соціальної системи. Значним внеском є застосування аксіоматичного методу, який формалізує базові соціальні припущення у вигляді простих, недвозначних аксіом. Це сприяє подальшому розгортанню строгої логіки аналізу і побудові теорій, що відповідають досвіду. Соціологічні дослідження, що опираються на таку логіку, виходять за межі емпіричних спостережень, створюючи узагальнені концептуальні рамки.

Індукція – це логічний метод переходу від конкретних фактів до загальних висновків. В соціології за допомогою індуктивного аналізу

формують узагальнення про характерні тенденції у суспільстві, базуючись на статистичних даних і спостереженнях. Одним із ключових інструментів індукції є статистичний аналіз, за допомогою якого дослідники вивчають закономірності в демографії, опитуваннях громадської думки, а також соціальних мережах. Цей підхід дозволяє виділяти загальні риси та прогнозувати поведінкові тенденції. Однак індуктивні узагальнення мають свої обмеження, відомі як проблема індукції: неможливо повністю гарантувати істинність загального висновку лише на основі обмеженої кількості фактів. Складність соціальних систем додає невизначеності, що вимагає комбінування індукції з іншими методами. Прикладами індуктивних досліджень є оцінка коливань громадської думки, аналіз демографічних змін та вивчення соціальної мобільності. Вони слугують основою для прийняття політичних та управлінських рішень у державі та громадах.

Закони логіки відіграють центральну роль у перевірці ідеологічної узгодженості та послідовності політичних платформ. Використання логічного аналізу допомагає виявити внутрішні протиріччя, які можуть залишатись непомітними без системного підходу. Особливо важливим є аналіз політичних гасел, де численні обіцянки часто містять не тільки емоційний заряд, але й логічні помилки, які можуть бути використані для маніпуляцій громадською думкою. Критичний розбір цих гасел сприяє формуванню свідомого вибору громадянина. Прикладом є популістські обіцянки, які часто обіцяють одночасне покращення життя для всіх верств суспільства без обґрунтування ресурсів для реалізації цих вимог. Логічний аналіз дозволяє оцінити реалістичність і послідовність таких програм, виявити приховані суперечності. Логічні помилки часто призводять до спотворення інформації і формування упереджень у суспільних дебатах. Найпоширенішими з них є *ad hominem* – атака на особистість замість аргументу, *straw man* – спотворення позиції опонента, *appeal to authority* – необґрунтоване посилення на авторитет і *false dilemma* – помилкове подання вибору лише між двома варіантами. У політичній риториці та медіа ці помилки активно використовуються для маніпуляції громадською думкою, створення штучних конфліктів і виправдання суб'єктивних позицій. Виявлення і викриття таких помилок – ключова задача логіки та критичного мислення. Методи виявлення помилок включають аналіз структури аргументації, перевірку достовірності джерел і пошук невідповідностей. Подолання логічних помилок сприяє побудові більш обґрунтованих і чесних суспільних дискусій. Розвиток критичного мислення має фундаментальне значення для громадян, адже воно формує здатність розпізнавати маніпуляції і приймати зважені рішення, що є основою демократичного суспільства.

Отже, закони логіки є фундаментальними для філософського аналізу соціальних процесів, оскільки забезпечують чіткість, послідовність і обґрунтованість мислення. Вони допомагають розкрити складні механізми суспільних явищ, уникнути помилок і маніпуляцій у публічних дискусіях. Перспективи використання логічного інструментарію в соціальних дослідженнях полягають у поєднанні дедуктивних, індуктивних та діалектичних методів із формалізацією й комп'ютерним моделюванням. Це

відкриває нові можливості для глибокого та об'єктивного аналізу. Важливо розвивати критичне мислення у громадян як запоруку здорової демократії, здатної протистояти дезінформації і забезпечувати ефективну участь у суспільному житті. Закликаємо до подальшого вивчення логіки як науки і її активного застосування в різних сферах соціального життя для формування прогресивного, відкритого та справедливого суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арістотель. Органон. 2004.
2. Логіка політичних рішень: теорія та практика», 2021.
3. Карпенко І. Логіка розвитку суспільства, 2013.
4. Марченко Л. Медіа, логіка та критичне мислення, 2020.
5. Ткачук Д. Освіта і логіка проти фейків, 2021.

Наумкіна Світлана Михайлівна – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і прав ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»;

Козюк Анатолій Володимирович – здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 052 – Політологія ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОТИВАЦІЙ ТА ОСВІТНІХ СТРАТЕГІЙ МОЛОДІ

У сучасному світі освіта виступає ключовим чинником формування людського потенціалу, соціального капіталу та конкурентоспроможності держави. Молодь, як активна частина суспільства, найбільше реагує на зміни в освітній системі. Трансформація освітнього середовища молоді в Україні зумовлена низкою чинників: цифровізацією, глобалізаційними викликами, соціальними потрясіннями (зокрема війною), реформуванням освіти відповідно до європейських стандартів.

Сучасна українська освіта перебуває у стані складної динаміки реформ. Запровадження концепції «Нова українська школа», автономії університетів, розвиток дуальної освіти, цифровізація навчального процесу – все це свідчить про глибинну трансформацію змісту, форм і цілей освіти (Постанова КМУ № 800 від 03.08.2022). Одним із ключових орієнтирів стало наближення до стандартів Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА), що передбачає зміщення акценту з засвоєння знань на формування компетентностей.

Однак не менш важливим є вплив зовнішніх факторів, таких як пандемія COVID-19, повномасштабна війна, вимушене переміщення молоді, міграція студентів. Ці виклики не тільки змінили освітню логіку, але й поставили перед молодими людьми питання ідентичності, професійного вибору, інтеграції в нові культурні контексти [1].

З М І С Т

<i>Боріништейн Євген Русланович</i>	5
ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ LIBERAL ARTS ЯК МОДЕЛЬ ЖИТТЯ	
<i>Аксьонова Віра Ігорівна, Рагуліна Анна Сергіївна</i>	7
СИНЕРГЕТИЧНА ПАРАДИГМА САМООРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛІЗОВАНОГО ЛЮДСТВА ЗА ДОБУ ЕКОЦЕНТРИЗМУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Барков Степан, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	11
ОСВІТА ЯК СФЕРА ТРАНСФОРМАЦІЇ ДУХОВНО-КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКОГО І НАЦІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ	
<i>Бутенко Елеонора Геннадіївна, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	13
ІННОВАЦІЇ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	
<i>Врайт Галина Яківна, Даниленко Анастасія Володимирівна</i>	15
РОЛЬ ЛІДЕРА У ЗБЕРЕЖЕННІ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ	
<i>Городнюк Людмила Степанівна</i>	17
ЦИФРОВА ЛЮДИНА У ВИРІ ІНФОРМАЦІЇ «БЕЗ ФІЛЬТРІВ»: ПРО ВІРТУАЛЬНЕ І МЕДІЙНЕ ТРАВМУВАННЯ МАСОВОЇ СВІДОМОСТІ	
<i>Dobrolyubskaya Yuliya Andriivna</i>	20
MARGINALITY IN THE CONTEXT OF R. PARK'S STUDY OF SOCIAL MOBILITY	
<i>Кадієвська Ірина Аркадіївна</i>	24
ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТІ	
<i>Карастан Сергій</i>	25
ТРАНСФОРМАЦІЯ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	
<i>Козленко Павло Юхимович</i>	27
ВИЩА ОСВІТА ЯК ІДЕОЛОГІЯ	
<i>Луцик Ярослава, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	29
СИНГАПУРСЬКА СИСТЕМА ОСВІТИ ТА ЇЇ ВКЛАД В УСПІШНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ	
<i>Мартинюк Вікторія, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	33
БІОСФЕРА ТА НООСФЕРА: ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ПРИРОДИ І ЛЮДИНИ	
<i>Мемрук Альона Вадимівна, Петінова Оксана Борисівна</i>	35
ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО ТА МУЗИЧНА ЕКСПРЕСІЯ: ПАРАЛЕЛІ ТА ВЗАЄМОВПЛИВ (на прикладі ораторських прийомів у творах Й. С. Баха – «Страсті за Матвієм»)	
<i>Муся Анастасія, Петінова Оксана Борисівна</i>	37

ЗАКОНИ ЛОГІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ СУСПІЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ	
<i>Наумкіна Світлана Михайлівна, Козюк Анатолій Володимирович</i>	40
ТРАНСФОРМАЦІЯ МОТИВАЦІЙ ТА ОСВІТНІХ СТРАТЕГІЙ МОЛОДІ	
<i>Начев Микола Юрійович</i>	42
АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК МЕХАНІЗМ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ	
<i>Поздняк Дар'я, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	43
КРЕАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ НОВИХ ОСВІТНІХ РЕФОРМ	
<i>Саловський Арсен, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	45
ЯКИЙ ЗВ'ЯЗОК ТРАДИЦІЙ І НОВАТОРСТВА У РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ?	
<i>Соборова Дарія Андріївна, Петінова Оксана Борисівна</i>	46
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ	
<i>Стойкова Кароліна, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	49
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ УСПІШНОСТІ МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ	
<i>Татаренко Анна Андріївна, Власова Олена Борисівна</i>	51
МУЗИКОТЕРАПІЯ, ЯК ЗАСІБ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	
<i>Фільварська Валерія В'ячеславівна, Петінова Оксана Борисівна</i>	53
СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОНТОЛОГІЧНА ОСНОВА КОНЦЕПЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО МАРКЕТИНГУ	
<i>Чекаліна Марія, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	56
ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТИ У ДЕРЖАВАХ ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ЯПОНСЬКОЇ СИСТЕМИ	
<i>Шевченко Інга, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	59
ЕКОЛОГІЯ, МОРАЛЬ, ПОЛІТИКА	
Зміст	61